

POSTANOWIENIE

Dnia 8 sierpnia 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Gerard Bieniek (przewodniczący)

SSN Antoni Górski

SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi H. P. i M. P.

o wznowienie postępowania

w sprawie z powództwa Z. M.

przeciwko H.P. i M. P.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 8 sierpnia 2007 r.,

zażalenia skarżącego M. P. na postanowienie

Sądu Apelacyjnego [...]

z dnia 9 listopada 2006 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie w części odrzucającej zażalenie M. P. i oddalającej jego wniosek o przywrócenie terminu, znosi postępowanie związane z wydaniem uchylonego postanowienia i przekazuje wniosek o przywrócenie terminu Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 30 czerwca 2005 r. Sąd Apelacyjny w /.../ odrzucił skargę H. P. i M. P. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem tego Sądu z dnia 25 lutego 2005 r., wydanym w sprawie z powództwa Z. M. przeciwko H. P. i M. P. o zapłatę. Postanowieniem z dnia 24 października 2005 r. Sąd Apelacyjny odrzucił zażalenie skarżących na powyższe postanowienie, a z kolei postanowieniem z dnia 17 marca 2006 r. Sąd Najwyższy oddalił zażalenie na postanowienie Sądu Apelacyjnego odrzucające zażalenie.

W dniu 24 maja 2006 r. skarżący złożyli wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 30 czerwca 2005 r. o odrzuceniu skargi o wznowienie. Twierdzili, że z powodu braku konkretnego działania pełnomocnika zostali pozbawieni możliwości obrony swych praw, o czym powzięli wiadomość dopiero po zapoznaniu się z postanowieniem Sądu Najwyższego, doręczonym im w dniu 17 maja 2006 r. Do wniosku o przywrócenie terminu każdy ze skarżących dołączył odrębne zażalenie na postanowienie odrzucające skargę o wznowienie postępowania.

Postanowieniem z dnia 9 listopada 2006 r. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek o przywrócenie terminu i odrzucił wniesione zażalenia, stwierdzając, że skarżący nie wykazali, by nie złożyli zażalenia w przepisany termin bez swojej winy, uchybienie pełnomocnika w tym względzie traktowane jest bowiem tak samo jak uchybienie strony (art. 168 i art. 373 w związku z art. 397 § 2 k.p.c.).

Postanowienie to zaskarżył zażaleniem pozwany M. P., który – powołując się na naruszenie przez Sąd Apelacyjny przepisów o składzie sądu, prowadzące do nieważności postępowania, oraz przepisu art. 168 § 1 k.p.c. – wniósł o jego uchylenie, zniesienie postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przywrócenie mu terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania. Podniósł, że w wydaniu zaskarżonego postanowienia brała udział sędzia M. R., która wcześniej zasiadała w składzie Sądu Okręgowego w /.../, uczestniczyła w wydaniu przez ten Sąd wyroku z dnia 28 grudnia 2001 r. i z tej przyczyny nie mogła orzekać co do skargi o wznowienie

postępowania. Zarzucił też, że Sąd Apelacyjny, oddalając jego wniosek o przywrócenie terminu, naruszył art. 168 § 1 k.p.c., gdyż dopiero po wydaniu przez Sąd Najwyższy postanowienia z dnia 17 marca 2006 r. powstała podstawa do złożenia wniosku o przywrócenie terminu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie zażalenie przysługuje tylko na postanowienie odrzucające zażalenie, jednak na wniosek żalącego rozpoznaniu podlega także postanowienie oddalające jego wniosek o przywrócenie terminu do złożenia zażalenia na postanowienie o odrzuceniu skargi o wznowienie postępowania (art. 394¹ § 2 oraz art. 380 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c.).

Zdaniem żalącego zaskarżone postanowienie zapadło w postępowaniu dotkniętym nieważnością z tej przyczyny, że w jego wydaniu brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy. Odnosząc się do tego zarzutu trzeba stwierdzić, że istotnie, sędzia M. R., która brała udział w wydaniu zaskarżonego postanowienia, zasiadała w składzie Sądu Okręgowego w dniu 28 grudnia 2001 r. i uczestniczyła w wydaniu wyroku w sprawie z powództwa Z. M. przeciwko H. P. i M. P. o zapłatę, zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w /.../ z dnia 25 lutego 2005 r.

Zgodnie z art. 48 § 3 k.p.c., sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia objętego skargą o wznowienie, nie może orzekać co do tej skargi. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 26 kwietnia 2007 r., II CSK 536/06 (niepubl.), wyjaśnił już, że przewidziane w powołanym przepisie wyłączenie sędziego obejmuje wszystkie czynności wchodzące w zakres badania dopuszczalności wznowienia oraz rozpoznania skargi. Z kolei w postanowieniu z dnia 22 lutego 2007 r., IV CSK 9/07 (niepubl.), stanął na stanowisku, że jeżeli postępowanie w sprawie, której dotyczy skarga o wznowienie postępowania, obejmowało więcej niż jedną instancję, to wyłączenie na podstawie art. 48 § 3 k.p.c. dotyczy wszystkich sędziów orzekających w każdej z tych instancji. Skład orzekający Sądu Najwyższego podziela to stanowisko, jako zgodne ze standardami konstytucyjnymi wskazanymi w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 lipca 2004 r., SK 19/02 (OTK-A 2004, nr 7, poz. 67). Trzeba zatem zgodzić się z zarzutem żalącego, że w wydaniu

zaskarżonego postanowienia brał udział sędzia wyłączony z mocy ustawy. Oznacza to, że postanowienie to zapadło w postępowaniu dotkniętym nieważnością (art. 379 pkt 4 w związku z art. 48 § 3 k.p.c.).

W tej sytuacji konieczne stało się uchylenie zaskarżonego postanowienia w części odrzucającej zażalenie i zniesienie postępowania związanego z jego wydaniem. Dlatego też Sąd Najwyższy w odnośnym zakresie uchylił zaskarżone postanowienie i zniósł postępowanie dotknięte nieważnością. Rozpoznanie na podstawie art. 380 w związku z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. niezaskarżalnego postanowienia oddalającego wniosek o przywrócenie terminu – wobec uwzględnienia zażalenia – pozwala na uchylenie tego postanowienia. (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2006 r., I UZ 40/05, OSNP 2007, nr 3-4, poz. 57). Z tego względu Sąd Najwyższy uchylił również dotknięte nieważnością postanowienie oddalające wniosek załującego o przywrócenie terminu i przekazał ten wniosek Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Z przytoczonych wyżej powodów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. oraz art. 386 § 2 i art. 108 § 2 w związku z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. postanowił, jak w sentencji.